

Espoo Kaskrödsselbacken muinaisjäännösrajaus ja -kartoitus 2010

Hannu Poutiainen
Tapani Rostedt
Timo Jussila

Kustantaja: NCC Property Development Oy

Sisältö:

Perustiedot	2
Kartoitustyö	3
Muinaisjäännös	3
Röykkiöt	3
Pengerrys	4
Koekuoppahavainnot	4
Kartat	6
Kuvia	8

Kansikuva: Mäen luoteisrinnettä.

Perustiedot

Alue: Espoo Sepänkylä Kaskrödselbacken muinaisjäännös (mjrekno 49010095), Kehä II:n länsipuolella ja tunnelin suun luoteispuolella ja vt 1:n pohjoispuolella.

Tarkoitus: Selvittää mitä em. muinaisjäännöksestä on jäljellä vielä rakentamattomalla alueella. Paikantaa ja kartoittaa alueella olevat röykkiöt ja muut mahdolliset rakenteet sekä arvioida tarkoin muinaisjäännöksen rajaus.

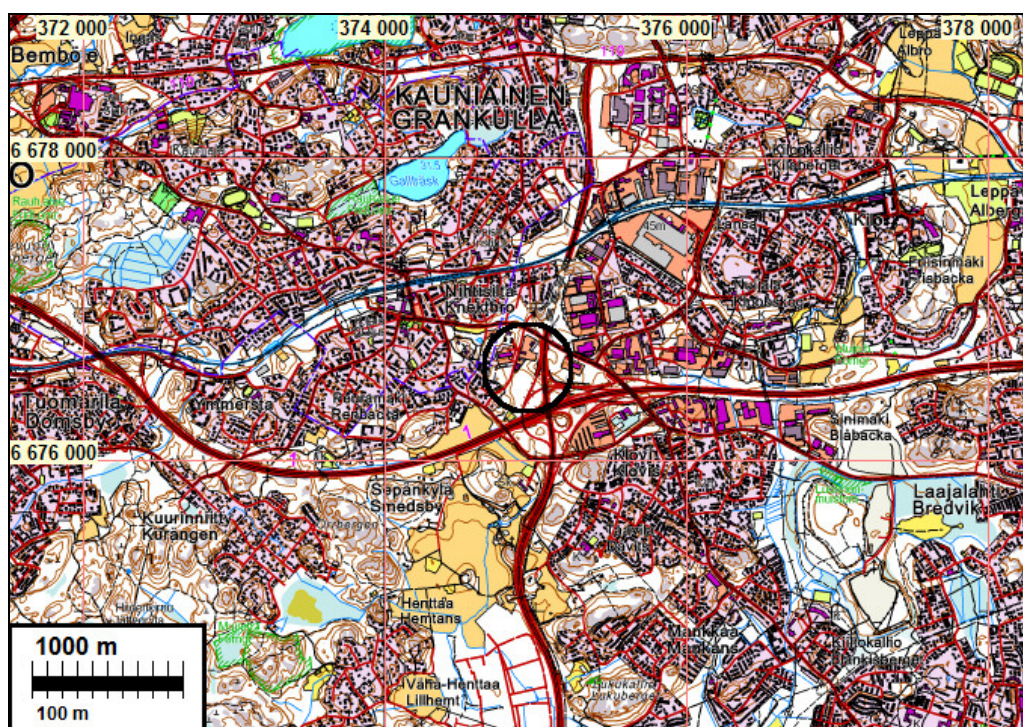
Työaika: 25.-27.10.2010

Kustantaja: NCC Property Development Oy.

Tekijät: Mikrolahti Oy, maastotyö Hannu Poutiainen ja Tapani Rostedt. Valmistelutyö, kartat ja raportin viimeistely T Jussila.

Aiemmat tutkimukset: Matti Huurre 1962, inventointi; Jyri Kokkonen 1986, kaivaus; Timo Jussila 1990, inventointi; Sirkka-Liisa Seppälä 2005, inventointi

Tulokset: Alueen havainnoinnin työmenetelmänä oli koekuopitus, käsikairaus ja silmänvarainen havainnointi. Havaitut rakenteet kartoitettiin. Alueella kuusi kiviröykkiötä, sekä mahdollisen vanhan osin raivatun polun jäänteitä. Alueelta löytyi mäen laelta myös viitteitä kivikautisesta asutuksesta. Löydöt: KM 38609, kvartsi-iskoksia 2 kpl.

Kartoitustyö

Alueella suoritetaan kaavoitusta ja sinne on suunnitteilla lisärakentamista. Museoviranomainen (Espoon kaupunginmuseo, Tryggve Gestrin) on antanut ohjeen selvittää tarkemmin alueella sijaitsevan Kaskrödsselbackenin muinaisjäännösalueen rajauksen ja kunnon. Alueen suunnittelija NCC Property Development Oy tilasi kartoitustyön Mikroliitti Oy:ltä 17.9.2010. Museovirasto myönsi tutkimusluvan 6.10.2010 (dnro 045/302/2010), joka tuli tietoomme 15.10.. Maastotyö aloitettiin 25.10.2010. Jo aiemmin oli Tapani Rostedt käynyt perehtymässä maastoon. Maastotyön johti Hannu Poutiainen apunaan Tapani Rostedt, joka vastasi mittauksista.

Maastotyön aikana kaava-alue käytiin läpi kattavasti kahden arkeologin voimin. Mäki oli paikoi-
tellen ruohottunut, joskin myöhäissyksyn ajankohtana korkeampi aluskasvillisuus oli jo osin
laonnut. Kenttätyö voitiin siten suorittaa havainnoinnin kannalta erinomaisissa olosuhteissa.
Silmänvaraisessa inventoinnissa paikannettiin yhteensä 6 rökkiötä sekä vuoden 2005 inven-
tointiin liittyvässä raportissa mainittu ”pengerrys”. Lisäksi todettiin alueella olevan ainakin yksi
selvä joskin jo osin kasvillisuuden alla oleva jätekasa sekä useita resentejä kuopanteita. Mitta-
ukset suoritettiin takymetrillä. Ulkoinen tarkkuus n. 0,5 m, sisäinen alle 0,05 m. Asemointipistei-
nä lähistön rajapyykit, tarkistus ja apupisteet rakennusten kulmista. Muinaisjäännöksen (Sm-
alue) rajausehdotus n. 10 m etäisyydelle rökkiöistä ottaen huomioon topografian ja myöhem-
mät häiriöt.

Muinaisjäännös

Kuvaus muinaisjäännösrekisterissä: Kohde sijaitsee Nihtisillassa, Turunväylän ja Kehä II:n liit-
tymän luoteispuolella, Keskuspaloasemalta 200 m kaakkoon. Metsäisestä moreenirinteestä
tunnetaan rökkiöalue, jonka itäosa on tuhoutunut tienrakentamisessa. Jäännöstä on pidetty
kokonaan tuhoutuneena, mutta 2005 inventoinnin mukaan länsiosassa on jäljellä ainakin viisi
rökkiötä ja pengerrystä. Yksi alueen rökkiöistä on tutkittu, mutta mitään löytöjä ei tavattu.
Jäännösten alkuperä on epäselvä, mutta maaston ja paikannimen perusteella useimmat on to-
dennäköisesti raivattu kaskiviljelyn yhteydessä. (Tutkimukset: Matti Huurre 1962, inventointi;
Jyri Kokkonen 1986, kaivaus; Timo Jussila 1990, inventointi; Sirkka-Liisa Seppälä 2005, inven-
tointi).

Espoon kaupunginmuseossa on kopio alueen isojakokartasta (Espoo Smedsby 1700-I, signum
ei tiedossa). Siinä tämä alue on merkitty tekstillä: Kaskrödslon. Lähistöllä vainiot kaskrödslon
åker ja ny rödjå åker. Alue on siis ollut kaskeamiskäytössä 1700-luvulla ehkä myös aiemminkin.
Alueella olevat kivirauniot liittyvät 1700-luvun ja mahdollisesti varhaisempaankin kaskeami-
seen.

Rökkiöt

Rökkiöistä otettiin perusmitat ja niiden sijainnista sekä ominaisuuksista kirjattiin lyhyt luonneh-
dinta. Lisäksi niistä otettiin valokuvat. Rökkiöiden koon ja ulottuvuuksien määrittäminen oli kui-
tenkin hankalaa ja epätäsmällistä siksi, että rökkiöt ovat varsin matalia ja/tai reunoille epämää-
räisesti madaltuvia sekä paikoin alarinteeseen valuneita, jotkin myös kasvillisuuden piilossa.
Kasvillisuutta tai turvetta ei poistettu eikä rökkiöitä kaivettu millään tavalla.

Rökkiöt 1 ja 2 (numerointi koskee tätä raporttia) ovat kasvillisuuden peitossa ja turvettuneita,
siten hieman vaikeita havaita.. Nro 1 on rinteessä ja nro 2 mäen korkeimmalla kohdalla pienia-
laisella tasanteella. Rökkiöt nro 3 ja 4 ovat molemmat rinteessä edellisiin nähden mäen toisella
puolella. Molemmat ovat sammalpeitteisiä ja selvästi näkyvillä. Rökkiössä nro 4 on kuoppa.
Rökkiö nro 5 poikkeaa edellisistä ollen kasattu muutamista pienemmistä kivistä isomman maa-
kiven päälle ja ympärille. Rökkiö nro 6 on pienellä vähäkivisellä hiekkamoreenitasanteella ja
osin kasvillisuuden peitossa. Se on myös suhteellisen matala ja siksi hieman hankala havaita

maastossa. (Röykkiöiden sijainnista katso kartta, mitoista ks. taulukko) Kaikki röykkiöt (lukuun ottamatta nroa 5) ovat pienehköistä kivistä kasattuja ja pääosin laakeita, muodoltaan epämääräisen suorakaiteen muotoisia, ja esim. silmäkiveä niissä ei ole havaittavissa.

nro	N	E	x	y	z	koko	kork.	kuvaus
1	6676633	374998	2541461	6677541	33	7x5m	0.6m	epämääräinen, osin rinteeseen levinnyt röykkiö
2	6676614	374997	2541461	6677522	35	5x4m	0.4m	tasanteen päällä oleva matala ja sammaloitunut röykkiö
3	6676584	374984	2541449	6677492	29	7x6m	0.7m	selkeä rinteessä oleva sammaloitunut röykkiö
4	6676567	374988	2541454	6677475	27	10x5m	1.0m	selkeä rinteessä oleva sammaloitunut röykkiö, keskellä kaivettu kuoppa (2.5x2m, syv. 0.5m)
5	6676603	374962	2541426	6677510	31	4x4m	0.8m	erikokoisia kiviä ison kiven ympärille kasattuna. Kaskiraunio?
6	6676618	374955	2541419	6677524	31	6x4m	0.6m	tasanteen reunalla oleva röykkiö "hiekkaniemekkeen" kärjessä

Koordin ETRS-TM35FIN ja KKKJ2

Pengerrys

Kenttätyössä tarkasteltiin myös em. eräänlaista "pengerrystä". Kivinen rinne on mäen tällä kohden suhteellisen jyrkästi ja tasaisesti alaspäin viettävä. Rinteen tasaisen vieton kuitenkin katkaisee tietyllä kohdalla noin 30 m matkalla rinteeseen muodostunut eräänlainen epämääräisen muotoinen leikkaus. Siinä rinne on jyrkempi ja jyrkemmän kohdan alapuolella puolestaan loivempi, paikoin kapeaa tasannetta muistuttava. Tämän kapean "tasanteen" luoteispäässä on matala kuopanne, joka lienee muodostunut nostettaessa sen kohdalta kiviä ylärinteeseen. Kyseisestä kohdasta 6 m kaakkoon on toinen tasaisempi kohta, josta myös on nostettu kiviä ylärinteeseen.

Tämä kyseinen "pengerrys" tai "tasanne" vaikuttaa kulku-uralta, joka itse asiassa jatkuu röykkiön nro 3 itäpuolelta kaartuen ylärinteeseen. Kyseisen kaltainen kulku-ura voi tällaiseen jyrkkään hiekkamoreenirinteeseen muodostua usein toistuvan kulkemisen seurauksenakin, mutta vaikuttaa siltä, että kulku-uraa olisi tarkoituksellisesti myös parissa kohden muokattu (kartalla sinipun neliöt).

Koekuoppahavainnot

Kaava-alueelle kaivettiin yhteensä 21 pienehköä (noin 30x50 cm) koekuoppaa siten, että niiden paikat valittiin kaavoituksen sekä muinaisjäännöksen luonteen ja rajauksen selvittämisen kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Kuoppia kaivettiin valikoiden röykkiöiden lähiympäristöön sekä potentiaalisille paikoille mm. esihistoriallisen asutuksen tai toiminnan näkökulmasta asiaa tarkastellen. Kaikki kaivettu maa-aines seulottiin, kuopat dokumentoitiin kirjallisesti ja osin valokuvaamalla. Kuoppien sijainti mitattiin takymetrillä. Työn jälkeen kaikki koekuopat peitettiin.

Osassa koekuopista voitiin havaita sekoittunutta hiilenmurujen, noen ja humuksen sekaista kerrosta, mikä viittaa siihen, että paikalla on harjoitettu alkeellista viljelyä. Mitään muuta viitettä esim. historiallisen ajan viljelytoiminnasta ei koekuopista ilmennyt.

Sen sijaan mäen korkeimman kohdan pienialaiselta tasanteelta löytyi merkkejä esihistoriallisen ihmisen toiminnasta. Yhdestä koekuopasta (nro 10, läheltä röykkiötä nro 2) löytyi kaksi selvää,

lastumaista kvartsi-iskosta. Kyseisessä koekuopassa myös maakerroksen väri poikkeaa selvästi siitä, mitä sen todettiin olevan muissa koekuopissa. Oletettavasti kvartsiartefakteja olisi ollut tiiviillä koekuopituksella löydettävissä lisääkin, mitä tavoitetta ei kuitenkaan pidetty tehtävän ja muinaisjäännöksen kannalta tarkoituksenmukaisena toimintana. (Koekuoppien sijainnista katso kartta s. 8)

	ETRS-TM35FIN			paks cm	paks cm	paks cm		
kk	N	E	z	sekoit- tunut	huuh- tou- tunut	rikas- tunut	pohjamaa	kok syvyys
1	6676646,3	375010,7	32,3	11		13	rusk. hk	28cm
2	6676642,3	375001,2	32,4	11		8	rusk. hk	22cm
3	6676636,0	374983,2	32,0	6		13	rusk. hk	27cm
4	6676626,7	374973,3	32,3	8		11	pohjalla iso kivi	19cm
5	6676614,9	374988,3	34,9	15		14	rusk. hk	37cm
6	6676610,1	374988,3	34,6	3	6	10	rusk. hk	36cm
7	6676614,7	374992,8	35,1	11		9	rusk. hk	29cm
8	6676607,9	374996,4	35,2	8		11	rusk. hk	25cm
9	6676604,7	374984,8	33,6	12	4	11	kelt. rusk. hk	34cm
10	6676612,0	374994,4	35,0	13			tumma punaisenrus- kea hk, kvartseja 2 kpl	31cm
11	6676623,2	374961,8	31,8	5	5	10	moreeni	35cm
12	6676621,4	374961,8	31,8	5	5	12	moreeni	32cm
13	6676615,4	374962,1	31,6	10	5	11	harmaa hk	28cm
14	6676594,6	374962,4	29,7	13	5	13	harmaa hk	44cm
15	6676597,2	374970,7	31,2	12	4	9	harmaa hk	34cm
16	6676592,4	374972,4	30,9	14		15	harmaa hk	41cm
17	6676589,9	374978,1	31,3	14			pohjalla tiheä kivikrs.	14cm
18	6676588,3	374982,3	31,5	8	5	20	harmaa hk	50cm
19	6676577,0	374979,0	28,7	6		15	vaal. rusk. hk	48cm
20	6676566,6	374975,5	25,6	15		12	vaal. rusk. hk	35cm
21	6676583,6	374964,3	27,8	9		10	vaal. rusk. hk	38cm

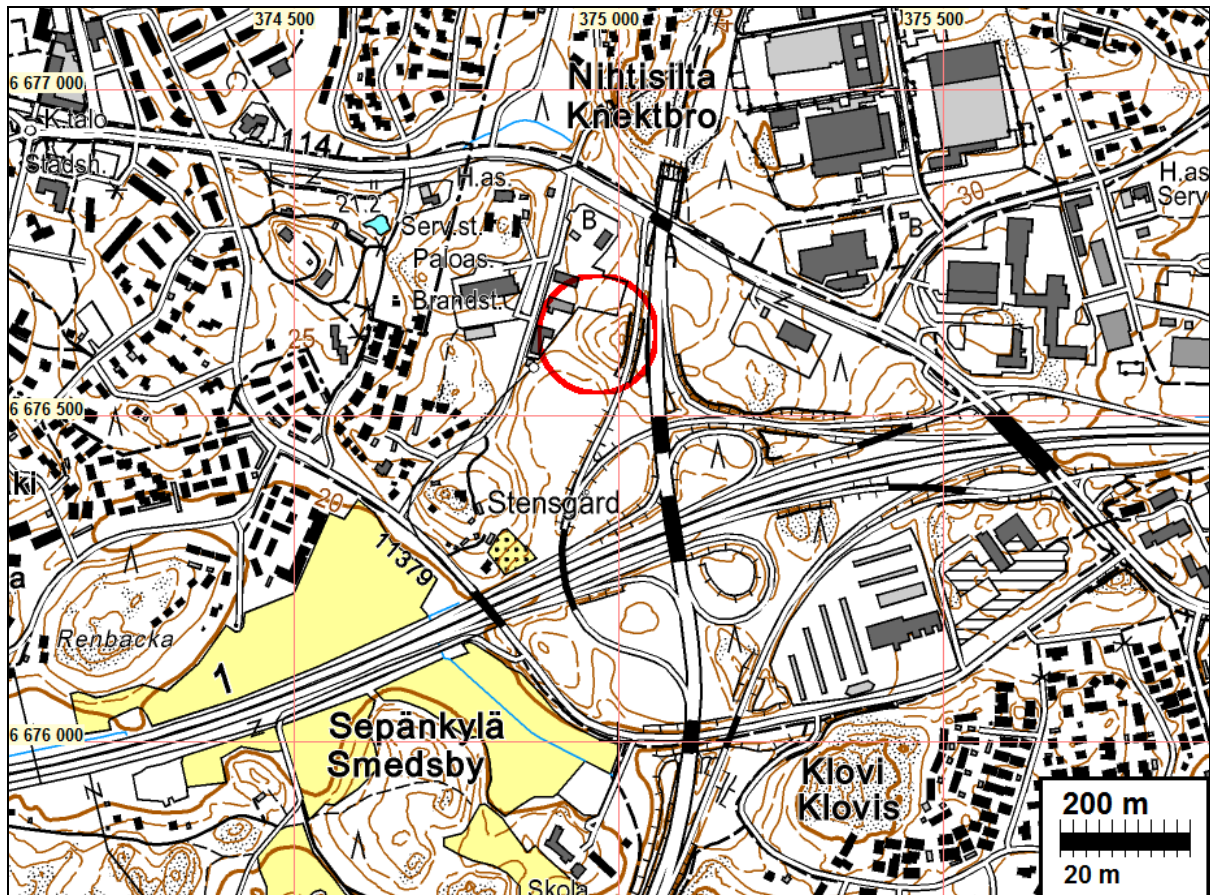
Kivikautinen asuinpaikka

Kvartsilöydöt ja mahdollinen kulttuurikerroshavainto röykkiön 2 lounaispuolella viittaavat siihen että paikalla, mäen laen lounaistasanteella olisi kivikautinen asuinpaikka. Kvartsi on historiallisena aikana käytetty tulen iskentään, joten on pieni mahdollisuus että ne liittyisivät siihen. Iskokset ovat kuitenkin tyypillistä kivikautista kvartsimateriaalia ja paikkakin on sopiva asuinpaikalle. Korkeustason perusteella mahdollinen kivikautinen asuinpaikka ajoittuisi mesoliittiselle kivikaudelle, Litorinamerivaiheen alun ja Litorinatransgression väliselle ajalle n. 7000-5500 eKr. aikavälille. Ks. kuva s. 8. Löytö KM 38609 2 kpl kvartsi-iskoksia.

Espoo 4.1.2011

Timo Jussila

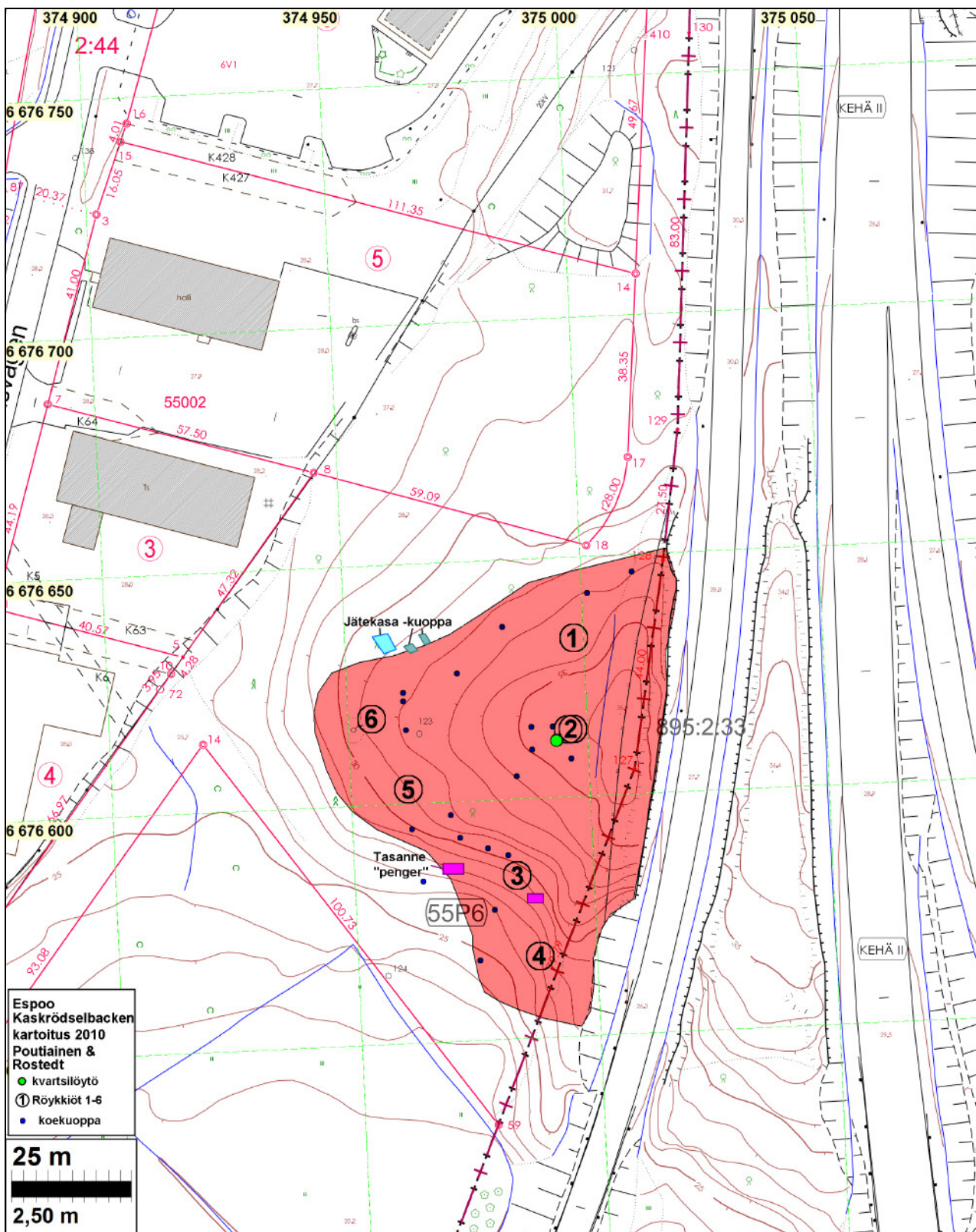
Kartat

Maastokarttaote, tutkimusalue punaisen ympyrän sisällä.

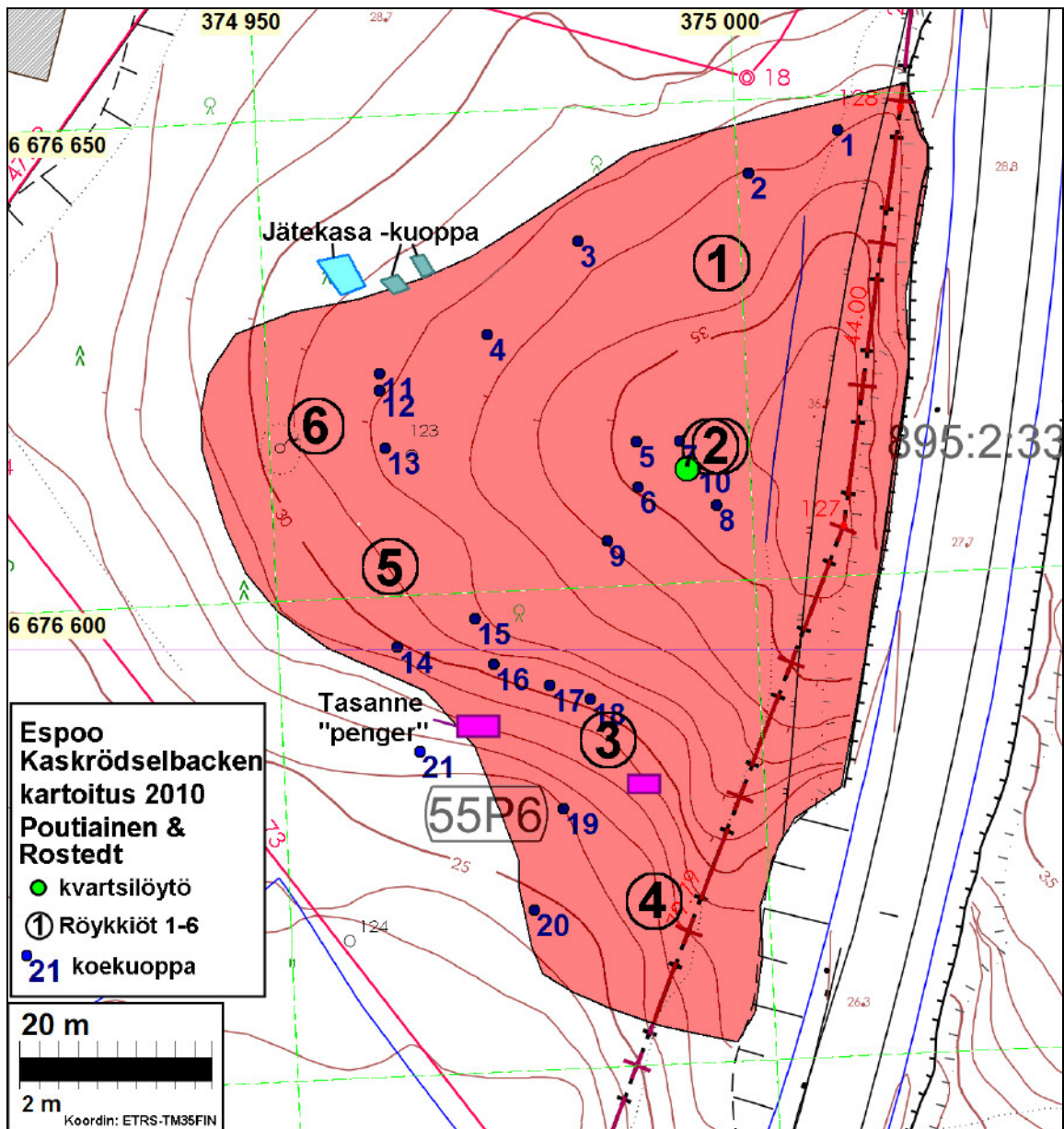

Muinaisjäännönsrajaus vihreällä.

Karttopohja Espoon kaupunki.

Muinaisjäännösalue punaisella.

Kuvia

Kvartsien löytöpaikka kuvan keskellä. Kuvattu lounaaseen.

Röykkiö 1

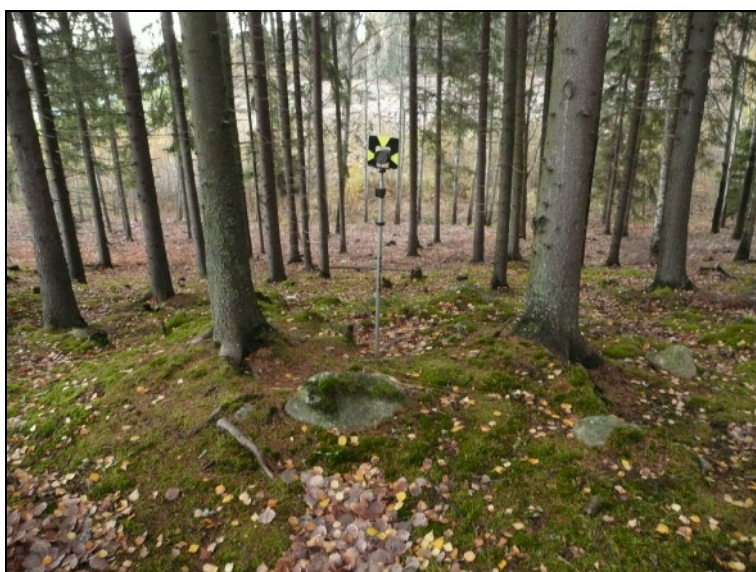
Röykkiö 2

Röykkiö 2

Röykkiö 3

Röykkiö 3

Röykkiö 4

Röykkiö 5

Röykkiö 5

Röykkiö 6

Koekuoppa 10

Koekuoppa 18

Koekuoppa 20